

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-36>

УДК 631.11

ІВАНЕНКО Андрій

Національний університет біоресурсів і природокористування України

<https://orcid.org/0009-0005-0776-6847>e-mail: ivanenkoandrii@gmail.com

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗВІТНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

У статті досліджено стан і перспективи впровадження інтегрованої звітності в аграрному секторі України як джерела інформації для прийняття управлінських рішень, зокрема у сфері оподаткування. Зростання інтересу інвесторів зокрема до нефінансових аспектів діяльності підприємств обумовлює необхідність удосконалення традиційних форм звітності. З урахуванням світових тенденцій, інтегрована звітність стає актуальним інструментом забезпечення прозорості діяльності сільськогосподарських підприємств, що включає відображення економічних, екологічних, соціальних та управлінських складових.

У роботі проаналізовано підходи до розкриття інформації в річних звітах провідних агропідприємств України, зокрема таких як МХП, Kernel, Астарта, тощо. Встановлено, що лише окремі компанії забезпечують належний рівень публічності та достатності подання інформації у їх річних звітах, тоді як більшість підприємств обмежуються фінансовою звітністю, або ж надають її лише за запитом обмеженому колу зацікавлених осіб. Оцінено інформативність та читабельність річних звітів як ключові характеристики їх ефективності, зокрема в контексті їх податкового адміністрування. В статті робиться акцент на потенціалі інтегрованої звітності як інструменту не лише корпоративного управління, але й зменшення ризиків ухилення від оподаткування та підвищення фіскальної прозорості аграрного бізнесу.

Обґрунтовано доцільність законодавчого стимулювання впровадження інтегрованої звітності в Україні на прикладі досвіду країн ЄС, де така практика є обов'язковою для підприємств, що становлять суспільний інтерес. Запропоновано напрями подальших досліджень, зокрема в частині галузевої специфіки формування звітних показників, що враховують сезонність, біологічну трансформацію активів та соціальні орієнтири розвитку сільських територій.

Ключові слова: інтегрована звітність, аграрне підприємство, сталий розвиток, податкове адміністрування, нефінансова інформація, корпоративне управління.

IVANENKO Andrii

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

STATUS AND PROSPECTS OF IMPLEMENTING REPORTING IN THE AGRICULTURAL SECTOR AS AN INFORMATION BASE FOR DECISION-MAKING IN THE FIELD OF TAXATION

The article analyses the current status and prospects of implementing integrated reporting in the agricultural sector of Ukraine as a source of information for making management decisions, in particular in the field of taxation. The growing interest of investors in non-financial aspects of enterprises' activities necessitates the improvement of traditional forms of reporting. Considering global trends, integrated reporting is becoming a relevant tool for ensuring transparency for agricultural enterprises, which covers economic, environmental, social and managerial components.

The article examines approaches to disclosing information in the annual reports of leading Ukrainian agricultural enterprises, in particular MHP, Kernel, Astarta, etc. It was concluded that very limited number of companies provide the appropriate level of publicity and sufficiency of information in their annual reports, while most enterprises disclose only financial reports, or provide their accounts only upon request to a limited number of stakeholders. The informativeness and readability of annual reports were assessed as key characteristics of their effectiveness, in particular in the context of administering taxes. The article emphasizes the potential of integrated reporting as a tool suitable not only for corporate governance, but also for reducing the risks of tax evasion and increasing the fiscal transparency of agricultural business.

The feasibility of legislative stimulation of the implementation of integrated reporting in Ukraine was substantiated using the experience of EU member states, where such practice is mandatory for public interest entities. Directions for further research were proposed, in particular in developing reporting indicators which should provide for the industry specifics such as seasonality, biological transformation of assets and social guidelines for the development of rural areas.

Keywords: integrated reporting, agricultural enterprise, sustainable development, tax administration, non-financial information, corporate governance.

Стаття надійшла до редакції / Received 30.06.2025

Прийнята до друку / Accepted 27.07.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Раніше вважалося, що традиційна фінансова звітність повністю задовольняє потреби користувачів та надає достатньо інформації для прийняття рішень [12, с. 66]. Останні десятиріччя інвестори проявляють значний і зростаючий інтерес до нефінансових аспектів діяльності компаній, що стосуються сталого розвитку.

Інформація, утворена комплексним поєднанням фінансових даних та інформацією про сталий розвиток, стала набувати все більшого значення, у зв'язку з чим, виникла ідея інтегрованої звітності.

Інтегрована звітність покликана заповнити існуючі прогалини та надати користувачам більш комплексну та детальну інформацію про діяльність компанії. Вона відображає не тільки фінансові результати діяльності, але й інші важливі аспекти, такі як екологічний та соціальний вплив, управління людськими ресурсами, інноваційний потенціал тощо [12, с. 66]. Відповідно до Директиви ЄС 2014/95/EU розкриття нефінансової інформації допомагає вимірювати, контролювати та керувати діяльністю підприємств та їхнім впливом на суспільство [4]. Вважається, що поєднання кількісних і якісних даних, що містяться в річних звітах, при ефективному синтезі дозволяє створити надійні дані, комплексні моделі, здатні точно передбачити майбутні показники корпорації та потенціал фінансових труднощів [5]. На думку Польової, звітність зі сталого розвитку, або інтегрована звітність, може слугувати ефективним доповненням до традиційної фінансової звітності, особливо для малих сільськогосподарських підприємств, що має забезпечити їх найшвидший розвиток та масштабування [15]. Достатній рівень порівнянності звітності може бути використано не тільки для задоволення потреби інвесторів, але й інших зацікавлених сторін, зокрема, в частині податкового адміністрування.

Через зростання цікавості інвесторів до нефінансової інформації, все більше підприємств у всьому світі підхоплюють тенденцію до її розкриття. Це стосується і українських підприємств, однак, на жаль для непублічних компаній в агропромисловій сфері ця практика поки непоширена. В Україні у 2023 р. інтегрована звітність опублікована лише декількома агропідприємствами, які очолюють рейтинг ТОП-20 найбільших компаній агропромислового сектору, акції та облігації яких торгуються на європейських фондових біржах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання мети і напрямів формування інтегрованої звітності широко висвітлені в літературних джерелах. Загальні питання сутності і призначення інтегрованої звітності досліджені І. Беловою, Н. Семенишеною. Використання звітності сільськогосподарськими підприємствами висвітлені в працях О. Польової, П. Маліцького, І. Манеляк, а проблеми формування та подання звітності малими сільськогосподарськими підприємствами – В. Грановською та ін.

Зарубіжні вчені вивчали роль і зрозумілість користувачеві річних звітів китайських (Li H.-Q., Yang Y., Xue F.-W., Liu Z.-Y.), англійських (Bonsall S.B., Leone A.J., Miller B.P., Rennekamp K.), французьких компаній (Ajina A., Laouiti M., Msolli B.). Цікавим є дослідження, Zhang L. та ін., які вивчали податковий фокус у примітках до бухгалтерської звітності для вивчення захисної поведінки керівництва при ухиленні від оподаткування. Водночас, практичний аспект складання інтегрованої звітності українськими підприємствами є недостатньо вивченим, що і зумовило тему дослідження.

Формулювання цілей статті полягає у вивченні поточного стану та розробці теоретичних і методологічних засад для формування змісту та визначення структури інтегрованої звітності сільськогосподарськими підприємствами відповідно до міжнародних стандартів.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета інтегрованої звітності полягає в тому, щоб розкрити у звіті всі ресурси та економічні відносини, які впливають на здатність фірми створювати цінність у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективі [2]. У сучасних економічних умовах прийняття управлінських рішень, що виходять за межі традиційних фінансових аспектів, набуває ключового значення, оскільки безпосередньо впливає на репутаційний капітал організації та спричиняє відчутні економічні наслідки [18, с. 148].

Інтегровані звіти є вичерпними, окремими звітами, і їх складання стає більш популярним [2]. Саме тому важливо, щоб інтегрована звітність була не просто формальним документом, а й містила релевантні дані, які відображають реальний стан сільськогосподарських підприємств. Лише тоді вона сприятиме підвищенню економічної ефективності аграрних підприємств [13, с. 212]. На думку Я.І. Костецького, М.М. Брика, у сучасному світі інтегрована звітність є ключовим інструментом корпоративного управління, оскільки вона надає комплексну інформацію про діяльність компанії, її вплив на економічне, екологічне та соціальне середовище, а також її перспективи розвитку [12, с. 66]. Нами розглянуто ступінь висвітлення інформації про діяльність на підприємствах агропромислового комплексу, які увійшли до ТОП-15 у 2024 р. за версією Ukrainian Business Award (табл. 1) [ТОП-15].

В цілому аналіз свідчить про те, що інформація сільськогосподарських підприємств загалом не є доступною і прозорою. В Україні у 2024 р. інтегрована звітність складається та опублікується лише МХП починаючи з 2022 р., а, наприклад, Kernel та Астарта публікують розгорнуті річні звіти. Інші компанії з ТОП-15 аграрних підприємств, як ТОВ «Спектр-агро» та AgroVista опублікували разом з фінансовою звітністю також звіти про управління. KSG публікує консолідовану фінансову звітність. Значна частина підприємств (Prometey, Agroprosperis, Контінентал Фармерз Груп) публікували фінансову звітність раніше, але за останні роки їх фінансова звітність не публікується. Деякі компанії (Нібулон, UkrLandFarming) фінансову звітність надають лише «за запитом» для їх бондхолдерів та кредиторів, що обмежує її доступність для широкого кола

стейкхолдерів. В той же час в країнах Європейського союзу завдяки підтримці з боку Єврокомісії ще з 2014 р., інтегрована звітність з детальним висвітленням нефінансової інформації в ній стає дедалі популярнішою для компаній, що є суб'єктами суспільного інтересу.

Таблиця 1.

Розкриття інформації про діяльність у звітності на підприємствах, які увійшли до ТОП-15 аграрних підприємств у 2024 р.

Назва підприємства	Оприлюднена звітність	Примітки
НІБУЛОН	Річний звіт. Фінансова звітність	Не публікуються з 2022 р., але надаються за запитом
МХП	Інтегрований річний звіт з фінансовою звітністю	Останні за 2024 р.
ЛНЗ Груп	Опублікована звітність відсутня	-
Kemel	Річний звіт. Фінансова звітність	Останній звітний рік – 12 місяців, що закінчилися 30.06.2024 р.
Укрпромінвест-Агро	Опублікована звітність відсутня	-
Астарта	Річний звіт. Фінансова звітність.	Останні за 2024 р.
Prometeu	Фінансова звітність за МСФЗ. Не публікується	-
Agroprosperis	Фінансова звітність за МСФЗ. Не публікується	-
Контінентал Фармерз Груп	Фінансова звітність не публікується. Публікуються річні звіти з КСВ	Останній опублікований звіт з КСВ за 2024 р.
UkrLandFarming	Фінансова звітність не публікується, але надається за запитом власникам облігацій	-
KSG	Консолідована фінансова звітність	Остання за 2024 р.
ТОВ «Спектр-агро»	Фінансова звітність та звіт про управління	Останні за 2024 р.
ІМК	Річний звіт, що включає в себе звіт з управління, звіт зі сталого розвитку та консолідовану фінансову звітність	Останній за 2024 р.
Епіцентр Агро	Фінансова звітність не публікується	-
HarvEast	Фінансова звітність не публікується	-
AgroVista	Консолідована та окрема фінансова звітність та звіт про управління	Останні за 2023 р.

Джерело: складено на основі опублікованих річних звітів аграрних підприємств

В науковій літературі висвітлюються дві основні проблеми щодо подання інформації: інформативність та читабельність звітів. Порівняємо звітність підприємств за цими категоріями.

1. Інформативність звітів залежить від ступеню висвітлення показників в них. Вважається, що вона відрізняється залежно від конкурентного середовища фірми [2]. На думку окремих вчених особливості застосування інтегрованої звітності у сільськогосподарських підприємствах залежать від особливостей діяльності підприємств цієї галузі та існування на окремій сільській території [12, с. 67; 14, с. 288]. Специфічні характеристики аграрної економіки включають біологічну трансформацію активів, значну залежність від природно-кліматичних умов, сезонність виробничих процесів та особливості формування собівартості продукції. На думку В. Лесюк, існуюча уніфікована звітність сільськогосподарських підприємств не містить галузево-орієнтовану систему звітних показників про виробничу і фінансову діяльність і не забезпечує адекватне та достовірне відображення результативності господарської діяльності сільськогосподарських підприємств [13, с. 211]. Однак, з цим не можна погодитись, адже підприємства намагаються якнайкраще розкрити специфіку їх діяльності в інтегрованій звітності.

На думку О.І. Лугової, основною метою діяльності сільськогосподарських підприємств є забезпечення продовольчої незалежності та безпеки, а також соціально орієнтований розвиток сільських територій, тому основними, на її думку, є соціальні показники [14, с. 288]. Тому звітність має включати інформацію про фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціально-репутаційний і природний капітали [14, с. 288].

Відповідно до ст. 19а Директиви ЄС 2014/95/EU, інтегрована звітність повинна містити наступні обов'язкові компоненти: короткий опис бізнес-моделі підприємства; опис політик, які проводить підприємство щодо питань, що торкаються навколишнього середовища, соціуму, управління людськими ресурсами, забезпечення рівності прав людини, дотримання антикорупційних норм, а також опис процесів з проведення перевірки компаній при злитті чи поглинанні; результати цих політик; основні ризики, пов'язані з вищезазначеними питаннями через призму діяльності підприємства, включаючи, де це доречно опис його ділових відносин, продуктів чи послуг, а також опис можливих негативних впливів, які може спричинити діяльність підприємства у вищезазначених сферах і як підприємство управляє цими ризиками; нефінансові ключові показники ефективності, що стосуються конкретного бізнесу [4]. На думку І. Белої, Н. Семенишеної основними елементами інтегрованої звітності підприємств мають бути: короткий опис підприємства та зовнішнього середовища, стратегія і розподіл ресурсів, ризики і можливості, корпоративне управління, дії (діяльність) [10, с. 26]. Проаналізуємо висвітлення основних елементів у річних звітах сільськогосподарських підприємств з числа згаданих вище, що подають найбільш розширену інформацію (табл. 2).

Таблиця 2.

Порівняння основних елементів річних звітів сільськогосподарських підприємств

	Kernel	МХП	Астарта
	Річний звіт	Інтегрована звітність	Річний звіт
Короткий опис підприємства та зовнішнього середовища			
Місія	-	+	-
Операційна структура	+	+	+
Цінності	+	+	+
Етика	-	+	-
Основна діяльність	+	+	+
Конкуренція	-	-	-
Частка ринку	-	-	+/-*
Бізнес-модель			
Опис сегментів	+	+	+
Опис спеціалізації	+	+	+
Опис бізнес-моделі та стійкості	+	+	+
Стратегія розподілу ресурсів			
Короткострокові, середньострокові, довгострокові цілі підприємства	-	-	+
Стратегії досягнення	-	-	+
Використані ресурси	-	+	+
Ризики і можливості			
Ризики і можливості	+	+	+
Способи мінімізації ризиків	+	+	+
Корпоративне управління			
Структура управління	+	+	+
Процес прийняття рішень	+	+	-
Відповідальність керівників	+	+	+
Дії (діяльність)			
Якісна і кількісна інформація	+	+	+
Ключові показники діяльності	+	+	+

Примітка: * наведена інформація по виробництву цукру

Отже, всі досліджувані підприємства під час формування звітності використали її функціонал для відображення галузевої приналежності підприємства та специфіки його діяльності [10, с. 19]. Суттєва увага також приділена опису бізнес-моделі, можливих ризиків та шляхів їх усунення. Висновки Y. Li, J. He, M. Xiao свідчать про те, що чим вища якість розкриття інформації про ризики в річних звітах, тим вищою буде інвестиційна ефективність фірми [8].

Одночасно, Barth M.E. та ін. виявили, що високоякісні розкриття у інтегрованій звітності по темах корпоративного управління, продуктивності, ризикам та можливостям є обернено синхронічними до ціни на акції підприємства, причому інформація про сталий розвиток підприємства має менший зв'язок з ціною на акції, аніж його фінансова інформація [2]. Відповідно, широке висвітлення інформації про ризики зазначеними підприємствами може бути обумовлене створенням прихильності користувачів звітності, а практична відсутність порівняльної інформації щодо діяльності конкурентів, а також окремих виробничих і фінансових показників може свідчити про запобігання використанню інформації конкурентами або іншими зацікавленими особами, що могло б зашкодити діяльності.

Не всі підприємства розкривають інформацію про свої довгострокові та короткострокові цілі, що суттєво впливає на якість звітності, оскільки вона в такому разі не дозволяє користувачам отримати більш повне уявлення про діяльність компанії, її сильні та слабкі сторони, а також про її здатність створювати цінність у довгостроковій перспективі [12, с. 66]. На нашу думку, недостатнє висвітлення прогностичних показників може бути викликано нестабільною ситуацією, зумовленою війною в Україні, і великими ризиками, що не дозволяють гарантувати їх виконання в умовах функціонування в такому складному і мінливому середовищі.

2. Читальність звітності. На думку зарубіжних авторів, чіткість річного звіту є важливим атрибутом корпоративної комунікації і має вирішальне значення для прийняття рішень інвесторами та іншими зацікавленими сторонами та є інструментом створення довіри [3; 5].

Якщо зацікавленим сторонам важко прочитати або зрозуміти звіт, вони можуть сприймати компанію як непрофесійну або непрозору, що призводить до відсутності довіри та серйозних наслідків, таких як втрата інвесторів або клієнтів. Тон тексту комунікації, який називається тоном згори, може вплинути на коригування структури капіталу [5]. Однак, неоднозначні та складні звіти можуть слугувати певним індикатором для аналізу підприємства з точки зору можливості ухилення від сплати податків [5]. Вчені вважають, що практикуючи менеджери, що активно використовують дані та аналітику для прийняття стратегічних рішень щодо ціноутворення та задоволення споживчого попиту, маючи на меті максимізацію фінансових результатів організації, схильні заплутувати логіку своїх дій, публікуючи складні річні звіти [1; 9].

Розкриття інформації в основному включає три елементи: зміст, час і спосіб подання інформації, серед яких корисність і ефективність значною мірою залежать від способу подання інформації, що в першу

чергу впливає на читабельність тексту звіту [5]. Результати порівняння читабельності звітності агропромислових підприємств наведена в табл. 2.

Таблиця 2.

Порівняння читабельності річних звітів агропромислових підприємств

Показник	Kernel (рік, що закінчився 30.06.2024 р.)	МХП (2024 р.)	Астарта (2024 р.)
Структура	Звіт про управління. Звіт про сталий розвиток. Корпоративне управління. Фінансова звітність	Стратегічний звіт. Управління. Фінансова звітність. Інформація для акціонерів	Бізнес модель. Звіт про діяльність. Стійкість. Звіт про корпоративне управління. Фінансова звітність. Звіт незалежного аудитора.
Читабельність	Інформація читабельна	Інформація подана незручним для сприйняття шрифтом	Інформація читабельна
Простота і доступність подання інформації	Проста і доступна	Проста і доступна	Проста і доступна
Мова	Англійська	Англійська	Англійська
Валюта звітності	Основні показники розкриті в доларах, злотих, євро	В доларах	В гривнях і євро
Звітний період	Рік з 01 липня по 30 червня	Календарний рік	Календарний рік

Усі три компанії демонструють розуміння важливості розкриття різнобічної інформації щодо своєї діяльності та перспектив, виходячи за межі лише фінансових показників, складаючи річні звіти, що орієнтовані на їх міжнародну діяльність та іноземних інвесторів. Річні звіти Kernel виділяє з поміж інших інформація щодо сталого розвитку, МХП – стратегічне управління та інформація для акціонерів, а для Астарта – бізнес-модель та проходження незалежного аудиту. Усі три компанії прагнуть до того, щоб подання інформації було зрозумілим, легким для сприйняття широким колом користувачів, однак не всі підприємства подають інформацію в читабельному вигляді. Відмінності зумовлені специфікою діяльності та складністю бізнес-моделі сільськогосподарських підприємств, стратегічними цілями та орієнтацією на різних користувачів звітності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Застосування інтегрованої звітності є важливим кроком на шляху до підвищення прозорості та відповідальності бізнесу. Публікація інтегрованої звітності для підприємств агропромислового комплексу з висвітленням показників сталого розвитку, соціальних та екологічних результатів, є важливим кроком до реалізації державної політики сталого розвитку та екологічної безпеки і підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору, особливо в сучасних умовах. На відміну від держав-членів ЄС, публікація такої звітності є не обов'язковою для українських підприємств. Її добровільно висвітлюють лише ті підприємства агропромислового комплексу, діяльність яких пов'язана з країнами-членами Європейського союзу. На нашу думку, потрібно забезпечувати просування складання інтегрованої звітності в Україні, оскільки вона є дієвим інструментом для моніторингу та оцінки прогресу агропромислових підприємств у досягненні національних цілей у сфері екології та соціальної відповідальності. Крім того, на її основі можливо посилити контроль за повнотою відображення господарських операцій, що, у свою чергу, сприятиме зменшенню можливостей для ухилення від сплати податків та оптимізації податкових зобов'язань на більш прозорих засадах.

Література

1. Ajina A., Laouiti M., Msolli B. Guiding through the Fog: Does annual report readability reveal earnings management? *Research in International Business and Finance*, 2016. Vol. 38. P. 509-516. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2016.07.021>.
2. Barth M. E., Cahan S.F., Chen L., Venter E.R., Wang R. Textual dimensions of sustainability information, stock price informativeness, and proprietary costs: Evidence from integrated reports. *The British Accounting Review*, 2024. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2024.101512>
3. Bonsall S.B., Leone A.J., Miller B.P., Rennekamp K. A plain English measure of financial reporting readability. *Journal of Accounting and Economics*, 2017. Vol. 63. Is. 2-3. P. 329-357. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2017.03.002>.
4. Directive 2014/95/EU of the European parliament and of the Council of 22 October 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj/eng>
5. Hajek P., Munk M. Corporate financial distress prediction using the risk-related information content of annual reports. *Information Processing & Management*, 2024. Vol. 61. Is. 5. <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2024.103820>.

6. Kernel Holding S. A. Annual Report for the year ended 30 June 2024. URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2024/10/FY2024_Kernel_Annual_Report_.pdf
7. Li H.-Q., Yang Y., Xue F.-W., Liu Z.-Y. Annual report readability and trade credit financing: Evidence from China. *Research in International Business and Finance*, 2024. Vol. 69. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2024.102220>.
8. Li Y., He J., Xiao M. Risk disclosure in annual reports and corporate investment efficiency. *International Review of Economics & Finance*, 2019. Vol. 63. P. 138-151. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2018.08.021>.
9. Zhang L., Zhang Z., Zhang P., Wang X. Defend or remain quiet? Tax avoidance and the textual characteristics of the MD&A in annual reports. *International Review of Economics & Finance*, 2022. Vol. 79. P. 193-204. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2021.12.016>.
10. Белова І., Семенишена Н. Інтегрована звітність інституційних одиниць: інтерпретаційне поле концепту. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*, 2020. Вип. 2. С. 16-32. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.02.016>
11. Грановська В., Кононенко Л., Савченко В. Звітність малих сільськогосподарських підприємств: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Економіка та суспільство*, 2024. Вип. 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-170>
12. Костецький Я.І., Брик М.М. Інтегрована фінансова звітність у сільському господарстві, її стан та проблеми впровадження. *Економічний простір*, 2022. Вип. 178. С. 65-70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/178-11>
13. Лесюк В. Статистична звітність як чинник забезпечення економічної ефективності аграрних підприємств. *Матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. «Обліково-фінансова наука і практика: пріоритети розвитку та місія у воєнний час»* (16 листопада 2022 р., м. Київ). Київ, ННЦ «ІАЕ». С. 211-213. https://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_16-11-2022.pdf#page=211
14. Лугова О.І. Особливості формування інтегрованої звітності сільськогосподарських підприємств. Доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції «Food security of Ukraine in the conditions of the war and post-war recovery: global and national dimensions. International forum» (01-02 червня 2023 р., м. Миколаїв). Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 288-290.
15. Польова О., Маліцький П., Манеляк І. Обліково-інформаційне забезпечення формування бухгалтерської звітності в АПК. *Економіка та суспільство*, 2024. Вип. 59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-126>
16. ТОП-15 агрохолдингів Україна 2024. Рейтинг Кращих Агрохолдингів Україна від Ukrainian Business Award. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uba.top/agricultural-holdings-of-ukraine/>
17. Свиноус І.В., Гаврик О.Ю., Хомяк Н.В. та ін. Удосконалення методичних підходів до оцінки складових виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств в умовах трансформації системи обліку та фінансової звітності. *Економіка та управління АПК*, 2021. № 1. С. 154-165. doi: 1033245/2310-9262-2021-162-1-154-165
18. Шостак І., Плисенко Г. Інтегрована звітність в контексті принципів ESG. *Журнал стратегічних економічних досліджень*, 2024. Вип. 2(19). С. 146-152. DOI: 10.30857/2786-5398.2024.2.13

References

1. Ajina A., Laouiti M., Msolli B. Guiding through the Fog: Does annual report readability reveal earnings management? Research in International Business and Finance, 2016. Vol. 38. P. 509-516. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2016.07.021>.
2. Barth M. E., Cahan S.F., Chen L., Venter E.R., Wang R. Textual dimensions of sustainability information, stock price informativeness, and proprietary costs: Evidence from integrated reports. *The British Accounting Review*, 2024. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2024.101512>
3. Bonsall S.B., Leone A.J., Miller B.P., Rennekamp K. A plain English measure of financial reporting readability. *Journal of Accounting and Economics*, 2017. Vol. 63. Is. 2-3. P. 329-357. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2017.03.002>.
4. Directive 2014/95/EU of the European parliament and of the Council of 22 October 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj/eng>
5. Hajek P., Munk M. Corporate financial distress prediction using the risk-related information content of annual reports. *Information Processing & Management*, 2024. Vol. 61. Is. 5. <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2024.103820>.
6. Kernel Holding S. A. Annual Report for the year ended 30 June 2024. URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2024/10/FY2024_Kernel_Annual_Report_.pdf
7. Li H.-Q., Yang Y., Xue F.-W., Liu Z.-Y. Annual report readability and trade credit financing: Evidence from China. *Research in International Business and Finance*, 2024. Vol. 69. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2024.102220>.
8. Li Y., He J., Xiao M. Risk disclosure in annual reports and corporate investment efficiency. *International Review of Economics & Finance*, 2019. Vol. 63. P. 138-151. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2018.08.021>.
9. Zhang L., Zhang Z., Zhang P., Wang X. Defend or remain quiet? Tax avoidance and the textual characteristics of the MD&A in annual reports. *International Review of Economics & Finance*, 2022. Vol. 79. P. 193-204. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2021.12.016>.
10. Belova I., Semenyshena N. Intehrovana zvitnist instytutsiynykh odynyts: interpretatsiine pole kontseptu. *Instytut bukhgalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii*, 2020. Vyp. 2. S. 16-32. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.02.016>
11. Hranovska V., Kononenko L., Savchenko V. Zvitnist malykh silskohospodarskykh pidpriemstv: suchasnyi stan, problemy ta perspektvyv. *Ekonomika ta suspilstvo*, 2024. Vyp. 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-170>
12. Kostetskyi Ya.I., Bryk M.M. Intehrovana finansova zvitnist u silskomu hospodarstvi, yii stan ta problemy vprovadzhennia. *Ekonomichnyi prostir*, 2022. Vyp. 178. S. 65-70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/178-11>

-
13. Lesiuk V. Statystychna zvitnist yak chynnyk zabezpechennia ekonomichnoi efektyvnosti ahrarnykh pidpriemstv. Materialy KhIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. «*Oblikovo-fiansova nauka i praktyka: priorytety rozvytku ta misiia u voiennyi chas*» (16 lystopada 2022 r., m. Kyiv). Kyiv, NNTs «IAE». S. 211-213. https://magazine.faa.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_16-11-2022.pdf#page=211
 14. Luhova O.I. Osoblyvosti formuvannia intehrovanoi zvitnosti silskohospodarskykh pidpriemstv. Dopovidi uchasnykiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Food security of Ukraine in the conditions of the war and post-war recovery: global and national dimensions. International forum» (01-02 chervnia 2023 r., m. Mykolaiv). Mykolaivskyi natsionalnyi ahrarnyi universytet. Mykolaiv : MNAU, 2023. C. 288-290.
 15. Polova O., Malitskyi P., Maneliak I. Oblikovo-informatsiine zabezpechennia formuvannia bukhholderskoi zvitnosti v APK. *Ekonomika ta suspilstvo*, 2024. Vyp. 59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-126>
 16. TOP-15 ahrokhodyniv Ukraina 2024. Reitynh Krashchykh Ahrokhodyniv Ukraina vid Ukrainian Business Award. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://uba.top/agricultural-holdings-of-ukraine/>
 17. Slynous I.V., Havryk O.Iu., Khomiak N.V. ta in. Udoskonalennia metodychnykh pidkhodiv do otsinky skladovykh vyrobnychoho potentsialu silskohospodarskykh pidpriemstv v umovakh transformatsii systemy obliku ta finansovoi zvitnosti. *Ekonomika ta upravlinnia APK*, 2021. № 1. S. 154-165. doi: 1033245/2310-9262-2021-162-1-154-165
 18. Shostak I., Plysenko H. Intehrovana zvitnist v konteksti pryntsyviv ESG. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen*, 2024. Vyp. 2(19). S. 146-152. DOI: 10.30857/2786-5398.2024.2.13